

Lausunnon antaminen Forssan kaupungin jätelautakunnalle saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmästä

104/14.06.01/2024

YMPLA 14.05.2024 § 30

Valmistelija Ympäristöpäällikkö Niina Salminen-Åberg,
p. 050 3566 433, niina.salminen@ forssa.fi

Forssan kaupungin jätelautakunta pyytää lausuntoa saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmästä 30.6.2024 mennessä. Lausunnossa pyydetään kertomaan, kumpaa kuljetusjärjestelmää ympäristönsuojeluviranomainen puoltaa ja esittämään sille perustelut. Erityisesti mikäli puolletaan kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta, pyydetään esittämään perustelut jätelain (646/2011) 37 §:ssä lueteltujen ehtojen täyttymisestä.

Saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmä tulee päätettäväksi kaikkien Forssan kaupungin jätelautakunnan toimialueen kuntien (Akaa, Eura, Forssa, Huittinen, Humppila, Jokioinen, Koski Tl, Loimaa, Oripää, Punkalaidun, Sastamala (pl. Suodenniemi ja Mouhijärvi), Somero, Säkylä, Tammela, Urjala ja Ypäjä) osalta syksyllä 2024. Jätelain mukaista kuljetusjärjestelmäpäätöstä saostus- ja umpisäiliölietteiden osalta ei ole toimialueen kunnista Eurassa, Huittisissa ja Säkylässä. Muissa toimialueen kunnissa on käytössä jätelain 37 §:n mukainen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus.

Koko jätelautakunnan toimialueen saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmän tilaa on selvitetty viranhaltijatyönä tehdyllä kuljetusjärjestelmäselvityksellä, joka on valmistunut keväällä 2024. Selvitys ja kuljetusjärjestelmäpäätös eivät koske sekalaista yhdyskuntajätettä.

Jätelain mukaan asuinkiinteistöllä syntyvän jätteen kuljetukseen on kaksi vaihtoehtoa: kuljetuksen voi järjestää kunta (kunnan järjestämä jätteenkuljetus) tai kiinteistön haltija itse tekemällä sopimuksen jätteen kuljetuksesta valitsemansa jätteenkuljetusyrityksen kanssa (kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus).

Jätelain 37 §:n mukaan kunta voi päättää, että saostus- ja umpisäiliölietteiden kiinteistöittäinen kuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa kiinteistön haltijan järjestämänä, jos:

- 1) tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin;
- 2) jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;
- 3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä

yrittäjien ja viranomaisten toimintaan.

Kuljetusjärjestelmäselvityksessä listataan kuntakohtaisesti prosenttiosuudet kiinteistöistä, jotka ovat viemäriverkoston ulkopuolella. Forssan seudullisen ympäristönsuojelun toimialueen kuntien luvut ovat: Forssa 71 %, Jokioinen 55 %, Humppila 70 %, Tammela 85 % ja Ypäjä 73 %. Selvityksessä oletetaan, että näillä kiinteistöillä ei ole toteutunut jätehuoltomääräysten mukainen saostus- ja umpisäiliöiden tyhjennys. Luvuissa ovat kuitenkin mukana myös kantovesikiinteistöt.

Seudullinen ympäristönsuojelu on tehnyt vuosien aikana useita kiinteistöjen jätevesijärjestelmien kartoituksia ranta- ja pohjavesialueilla oman toimialueensa kunnissa. Kartoitusten perusteella noin puolet tavoitetuista kiinteistöistä on ollut kantovesikiinteistöjä. Luku selittynee runsaalla vapaa-ajan asuntojen ja kesämökkien lukumäärällä.

Vuonna 2019 kartoitus kohdistui riskiperusteisesti valikoiduille pohjavesialueiden kiinteistöille, jotka eivät ole liittyneet viemäriverkoston. Pohjavesialueita valittiin yhteensä kuusi (Ypäjä k, Murronkulma, Kangasniemi, Kuusjoki, Rämänkylä ja Latovainio). Tiedotteita lähetettiin 114 kpl, joilla tavoitettiin 79 kiinteistöä. Tavoitetuista kiinteistöistä 27,8 %:lla oli käytössä kantovesi ja 55,7 %:lla oli jätevesijärjestelmä kunnossa. Selvityksen yhteenvedossa todettiin, että pohjavesialueilla noin kolmasosalla kiinteistöistä on tarpeen kunnostaa jätevesijärjestelmä.

Kevään 2020 kartoituksessa puolestaan tavoitettiin 72 kiinteistöä ranta- ja pohjavesialueilta Tammelassa (1 x ranta-alue (Tahjanjärvi), 1 x 1-luokan pv-alue (Pätinkiharju), 2 x 2-luokan pv-alue (Hosioisnummi ja Laihanlammi)), joista 41:llä (56,9 %) oli käytössä kantovesi.

Seudullisella ympäristönsuojelulla ei ole juurikaan tietoa siitä, miten alueen kiinteistöillä hoidetaan saostus- ja umpisäiliöiden tyhjennyksiä, joten tyhjennysvelvoitteiden toteutumisen arvioiminen on hankalaa. Lisäksi on huomioitava, että jokainen kiinteistö on omanlaisensa kohde ja jätevesien käsittelyvaatimus- ja toteutusvaihtoehdot voivat vaihdella suuresti jopa lähinaapureilla.

Kuljetusjärjestelmäselvityksen perusteella lietteitä päätyy myös muualle kuin jätehuoltomääräysten mukaisiin vastaanottopaikkoihin. Asumisessa syntyvien lietteiden omatoimisesta peltolevityksestä tulee tehdä ilmoitus jätehuoltoviranomaiselle. Selvityksen mukaan ilmoituksen omatoimisesta peltolevityksestä on jätelautakunnan koko toimialueella tehnyt 82 kiinteistöä. Todennäköisesti peltolevityksellä lietteiden käsittelyn joko määräysten mukaisesti tai vastaisesti hoitavien kiinteistöjen määrä on tätä huomattavasti suurempi.

Kuljetusjärjestelmäselvitys ja esitys ovat oheismateriaalina.

Esittelijä	Ympäristöpäällikkö
Päätösehdotus	<p>Ympäristölupalautakunta antaa jätelautakunnalle saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmästä seuraavan lausunnon:</p> <p>Edellä esitettyjen tietojen perusteella kuljetusjärjestelmäselvityksen tuloksia on syytä tarkastella lisää ennen kuljetusjärjestelmäpäätösten tekemistä. Vähintään tulee arvioida kantovesikiinteistöjen määrää. Seudullisen ympäristönsuojelun tekemien aiempien jätevesiselvitysten materiaalit ovat käytettävissä lisäselvityksiä varten.</p> <p>Yleisesti voidaan todeta, että keskitetysti hoidettu lietteiden kuljetus helpottaa valvontaviranomaisten tiedonsaantia ja sitä kautta jätevesilietteisiin liittyvää valvontaa.</p>
Päätös	Ympäristölupalautakunta hyväksyi ehdotuksen.